

KIS-CZELL ÉS VIDÉKE

KÖZÉRDEKŰ FÜGGETLEN UJSÁG.

Megjelen minden vasárnap.

Jellege: »Közdelem az igazságért!«

Működési ár:

Egy évfolyamra 8 kor. | Negyedévre 2 kor. — 61.
Fél évfolyamra 4 kor. | Egyenlő részre — 20.

Feladó szerkesztő:
HUSS GYÜLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal.

Kis-Czell, Gyarmathi-tér 76. szám. Ideértendő a lap eszeli
lomi és anyagi részét illető küldemények. Névtelen
levelek figyelembe nem vételnek.

Szerkesztővel érteskezni: kedd, szerda és csütörtökön.

Pártoljuk a magyar ipart! Mellőzve mindenki a külföldi ipartermékeket. Csak magyar gyufát fogadjunk el a kereskedésben. Egyetlen háziasszony se vegye a silány gyártmányú Schlicht szappant. Kérjenek, követeljenek, minden kereskedésben a magyar szappangyárak termékeiből.

Társadalmi fonákságok.

Ha kissé széjjeltekintünk társadalmi életünkben, elszomorító jelenségeket látunk. Nincs meg a kellő harmónia, hiányzik az a lánckolat, nem találjuk meg azt a kapcsolót, mely a polgárokat egyűvé fűzné. Az emberek egymásközötti és egymáshoz való viszonya, lehet mondani, igen meglazult, rideg lett az utóbbi esztendő alatt. Ahelyett, hogy a civilizáció, a haladás, fővilágosodottság intímebb, meghittebb kapcsolatot teremtett volna, ahelyett, hogy ápolták volna a barátságos, összhangzatos szellemet s min szorosabb kötelék létesült volna a társadalom minden osztálya, valamennyi rétege között, — elidegenedtek mértőrdelen távolságokra elhúzódtak egymástól az emberek.

A rangosztály, a polcz, a fokozat ki

ésítette az ellentéteket, a kasztrendszer megmarad csorbitatlan hatalmában és erős fonálként húzódik végig társadalmi életünkön a „tekintély” firtatása, majmolása. A felsőbb tízezrek elzárkóznak az alsóbb százazrek elől, ezek meg elsánczolják magukat a legalsóbb milliókkel szemben.

Mindenki „előkelőnek” tartja magát, mert alatta vél nálánál kisebbet is. Mily hetykén, mily döllyfel beszél a kishivatalnok a kereskedőről, s ex mely fitymálva, mily félvállról emlékezik meg az iparosról, s mily fenhéjazóan, mily póffeszkedő hangon szól ez az alantasabb munkásról, utcaszoporról, utkaparóról.

Nem annyira a belértéket, a szeplőtlen, tisztas munkát mérelegeli a társadalom, mint inkább egyesek munkakörét, hivatását nézik le szokatlan göggel, undorító kevélykedéssel.

Mindebből azt a következtetést kell levonnunk, hogy a társadalom előtt vajmi kevés becsben áll a tisztességes, becsületes kenyérkereset. A munka, nyilván, szégyen, ha valamely alantasabb formában végeztetik.

Nálunk ez az erős osztályozás meg

van, mert mindenki ur akar lenni, mindenki legalább is annak tartja magát. Aki fölötté áll, az imponál neki, bár tele irigységgel van iránta, aki pedig alatta van, az semmi, az senki, annak az ő kegyét kell keresnie, mint ahogy ez a nálánál feljebb levő kegyeit hajhássza.

De bezzeg, ha a sors egyikre-másikra ráteszi sújtó kezét, helyzete rosszabbodik, kilátás, remény nincs valamit elérni, hogy szakmájában, hivatása terén kenyerre biztosítva legyen, nem gondol az a hivatalnok, az a kereskedő, az az iparos esetleg, hogy — jobb dolog híján — valamilyen más munka után nezzen, mely nem tartozik rendes munkái köré és alantasabb is, de kenyeret nyújthat, betevő fizutot biztosíthat. Ezt megálásónak, lealacsonyítónak, megszegényítőnek tartja.

S hányan vannak, kik rettegve, irtozóvan az alantas, bár tisztességes munkától, — ha alkalmuk van rá, — nagy lelki nyugalommal más vagyonhoz, idegen tulajdonhoz nyulnak, csak hogy kenyerük legyen. Ezt nem tartják szégyennek, bűnnek, vételnek! Inkább hajlandók lopni, rabolni, szikkasztani, mint csomagokat hordani, perczet, újságot vagy

mint egy tizenegy-tizenöt leánykával szokott, a nélkül, hogy hogy szívében egyebet, mint őszinte meleg barátságot érzett volna a kis halvány, méla leánya iránt anélkül, hogy sejtette volna, milyen lángoló, önfelédit imádatával rajongja ez őt, az első szerelmének tiszta, szűzies lángolásával körül.

Atya és fivére sem sejték Irma titkolt szerelmét, természetesen találták, hogy szereti Ervint, örül ha jön, hiszen a szegény anyátlanul felnőtt leánykának alig volt más támasza, mint virágai, csacsogó madarai és fivére Ákos, kinek hideg, komoly gondolkodás módja, oly elütő volt nővére ábrándos kedélyvilágától.

Gépiesen forgatja fehér ujjal között a sima névjegyet s vérpiros ajkai halkán susogják a ráirt nevet: Ervin!

Lehajítja fejét és finom, keskeny kezével végigsimítja kellemőt sugárzó homlokát. Nagy fekete szemé lassan könnyel telik meg és mint harmatcsepp gördül az végig halvány arczán.

— Való tehát, — susogja melázva, — elment, elment anélkül, hogy csak egy pillanatra is feljött volna, anélkül, hogy csak egy bucsukézsorítást egy „isten hozzá”-ot nyerhettem volna, elment, — bucsu nélkül. Istenem s hogy szerettem én azt az embert. Jobban mindennél, jobban saját életemnél. Bohó kis leány, hogy is ringathattad magad oly csalóka álmokban, hogy

te őt érdekléd, de hiszen, — susogja tovább — mialatt a könnyek feltartozhatatlanul folynak végig arczán, — olyan szelíden nézett rám, mindig szép, lélekteljes sötét szemével, oly gyakran mondta, hogy az egész nagy zajos városban csakis e kis szobában, az en kis szalonomban érzi jól magát, egész farsangon át egy báiban sem volt, minden estéjét itt töltötte és mégis... most vége mindennek, elment — bucsu nélkül.

Tekintetét körüljárta a kis szobában; minden zűg, minden butordarab csak az eltávozottira emlékezteti. A fekete márvány kandalló előtt ott áll még most is a puha himzett támlájú hintaszék, itt szokott mindig ulni félhomályban Ervin és hallgatta, mit Irma zongorán játszott, sokszor olyan bánatosan nézett maga elé, vagy a lángok szeszélyes lobogásába sulyeszt tekintetét; ki tudja hova, kire gondolt akkor is? s mig Irma Chopin örökszép akkordjaiban, vagy egy-egy ábrándos magyar dal hangjaiban, néma szerelmi vallomását röpté felé, addig a szép ilju lelkét talán egy más kép foglalta le, gondolatait egy más alak népesíté be.

Amott, a kis rózsafa irásztal mellett, hány-szor lepte meg Irmát midőn a naplóját írta, hány-szor kérte, hogy mntassa meg neki őh be jó, hogy legalább az őrzőngő, lázas érzelmeket, melyeket a kis leány egyetlen bizalmas barátja, a napló titoktartó lapjaira bizott, melyeknek

Bucsu nélkül.

Irma elmerengve áll a nehéz selyem függönyökkel félig eltakart ablakmélyedés szélesüveglü fikusai és haragoszöld pálmái mögött és kibámul a zajos utczára.

Minden tavaszi fényben ragyog, minden örül a természet újjászületésének, mindenki mosolyog, csak az ő sziveckéjét bo itották el a bánat sötét felhő.

Közében egy névjegyet forgat s olvassa a reá irt néhány szót, oly gyakran elolvasta már, fájó tőrzsúrként hatott minden egyes szó lelkére s lángoló betűkkel véssődött sajjó szívébe és mégis újra meg újra elolvasta: «Kedves Barátom! Bocsáss meg, hogy clutazásom előtt már nem látogathattalak meg, a egyszersmind add át üdvözlétemet szeretetreméltó kis nővérednek. Ölel hived: Kazáry Ervin.»

Ennyl az egész, és neki mégis mennyi sok egy egész ragyogó, boldog, képzelt ábrándnak öszscsomlása, egy szép álomnak a vége.

Kazáry Ervin a névjegy küldője, fivérének jobarátyja volt, naponta ott csevegett, ott bohókodott, a kis Irmával a kandalló mellett, ugy a

Rózsa Sándor divatáru kereskedésébe már megérkeztek az őszi újdonságok óriási választékban, rengek mintákban. Olcsó árak!!

bármí más árusítani. Az előbbi szerencsével járhat s akkor nem kell nélkülözni, nem tud róla a világ és továbbra is ur az ur. Az utóbbi megbélyegző, megszegényítő, arczpíró valami, az ösmerősök ki-nevetik, leüezik, messzünnen elkerülik.

Az az eset is fennálhat, hogy a munkanélküli ember, ki munkakörében nem talál alkalmazást és más munkától, — ami szerinte lealacsonyító — irtózik, Amerikába vitorlázik szerencsét próbálni. Kapkod fűhöz-fához, eredménytelenül és végül belátja, hogy azon a földrészen se hullanak az aranyok az ember markába, itt is tekintélyes a munkanélküliek száma, de meg igen előkelő egyének sem tartózkodnak semminő tisztességes jóravaló munkától. Nem restel tehát legvégül munkát vállalni az ilyen uri ember és elmegy czípőt tisztítani, pinczérkedni, lépcsőt síkálni Amerikában, hol semmi sem arczpíró, semmi sem megbélyegző, ami tisztességes munka, hol nem nézi le egyik a másikat, hisz maguk a legnagyobb milliárdosok, a dollárok királyai is a legalacsonyabb sorból küzdötték föl magukat komoly, becsületes munkával, szivós akarral és kitartással.

Hány oly hir járja be hazai lapjainkat, hogy egy-egy intelligensebb foglalkozásu egyén, mint például jegyző, katonatiszt, szolgabíró, magasabb állásu hivatalnok, nagykereskedő, idehaza nem boldogulván, odakünn mindennel megpróbálkozott, amivel hazánkban nem merészkedett volna foglalkozni, félvén a társadalom, az ösmerősök a környezet csufolódásaitól, elítélésétől és kerülésétől.

Hiába, ezen erősen kiéktelenedő kivívó, csufos szokásokon kellene túltennie magát társadalmunknak. Ez a terjeszkedő

nyavalya, e modern rákfene fertőzi az egész egészséges társadalmi szervezetet, a vésses bakteriumok beleveszik magukat erősen és romboló munkáikat irgalmatlanul végzik. E kindövések okozzák a nap-nap utáni elremitő bűncelekményeket, e viszsás állapotoknak tudhatók be a gyakori csalások, lopások, sikkasztások, mert mindegyik ugy akar a társadalomban, a társaság előtt megjelenni, ahogy módjában nincs. Többet óhajít, mint amire képes, többet kell mutatnia, mint amennyire szerény viszonyai megengedik. Így keletkeznek aztán a kétségbeejtő állapotok, a bűnös manipulációk, a nagy arányu kivándorlások.

Ez az út a biztos elzűlléshez, a legborzalmasabb fertőhöz vezet. Föl kell rázni még idejében a társadalmat mélyéges lethargiájából, még idejekorán észre kell téríteni. A társadalom egyes rétegein mulik, hogy visszahelyezzék a társadalmi életet arra a magaslatra, mely azt a mulveltség mai foka, a tisztesség és becsületesség révén megilleti.

A tisztviselők.

Irta: Nievel Nándor.

Földmives, iparos, kereskedő, a társadalomnak minden rétege sulyosan érzi a törvényen kívüli állapot rettenetes következményeit. De a társadalomnak talán egy tagját sem ejti ez a kérdés annyira kétségbe, mint az állami és a közigazgatási tisztviselőt. Mindenki felsőhajthat, elpanaszolhatja a maga keserveit nyíltan, csak az állami és részben a közigazgatási tisztviselő nem, mert őt köti és lenyűgözi a függő helyzet, amiben állásánál fogva az állam kormányával, illetve a felsőbbekkel van. Jog-

talán, igazságtalan politika a tisztviselők politikai útkártyák gyanánt felhasználni s a régen megígért fizetés rendezést csak azért nem valósítani meg, hogy elkészerítsék őket egy bizonyos politikai áramlat ellen. Ez a fegyver majd visszafelé sül el. A tisztviselők nem politizálnak, csak adminisztrálnak és teljesítik terhes kötelességüket. A politikában csak a szavazásoknál szerepelnek, sokszor meggyőződésük ellenére. De már most, mikor annyi temérdek tisztviselőcsalád várta és biztosan remélte nyommasztó helyzetének javítását, azzal állani elő, hogy az obstruáló ellenzék nem engedni reményeik valósulását, ez az eljárás alattomos. Minden tisztviselő nagyon jól tudja, hogy az állítás nem igaz. Ezerszer hangoztatott nyilvánvaló dolog, hogy ez a kérdés nem tartozik a politikához. A politikai pártok minden árnyalata két nap alatt megszavazza ugy az állami, mint a közigazgatási tisztviselők helyzetének javítását czélzó törvényeket, csak tessék azt szavazás alá bocsátani. A tisztviselői kar nagy tömege tehát, mely hallgatni, tűrni, de gondolkodni is tud, végezettel belátja, hogy őt kijátszották és politikai párteszköznek akarják felhasználni. És ha ezt belátja, előbb utóbb azokhoz fog csatlakozni akik ellen elkészeríteni akarták és akik ellen útkártyának akarták felhasználni.

És ha vége jó: minden jó, — ez lesz a leghyesebb!

Országszerte nagy a forrongás és az elégedetlenség közöttük. Mozgalmat fognak indítani, hogy ha már különben is politikai eszköznek akarják őket felhasználni, hát azokká lesznek. De éppen ellenkező irányban. Nyílt állásfoglalással csatlakozni fognak azokhoz a pártokhoz, melyek félreérthetetlen kijelentésekkel hajlandók az ő érdekei-képviselni. Helyesen van. Így is kell lenni! Kívánjuk, hogy a még most lappangó elégedetlenség nyílt, őszinte megnyilatkozásban törjön ki meentül előbb! Ez általában a tisztviselők érdeke. Ez a társadalomé is, az országé is.

H I R E K.

— Hátralékos vidéki előfizetőink tekintettel arra, hogy az utolsó évnegyedben is benne vagyunk már, tisztelettel kérjük a hátralékoknak beküldésére és az előfizetéseknek mielőbbi megújítására.

— A vármegye gyűlése. A vármegye törvényhatósági bizottsága november hó 30-án Szombathelyen gyűlést tart.

— Bucusu. Kemenes-Szt.-Márton községben a jövő vasárnap lesz a Márton-bucusu, melyen Kis-Czellből is számosan szoktak kirándulni, hogy élvezzék a szt.-mártoniak ismert vendégszeretetét.

— A községi főszolgabírói állás. Sepet László halálával megüresedett községi főszolgabírói állást a vármegye törvényhatósági bizottsága a november 30-án megtartandó kögyűlésen tölti be. Pályázati kérvények beadásának határideje november hó 25-ének délelőtti 10 órája. Eddig Somogyi József Arvaszéki ülnök, Radó Gyula, Csorna Jenő, Keresztury József, Tuboly Lajos és Takach Márton szolgabírák pályázniak az állásra.

minden sora csak az imádott ifjúról beszélt, sohasem olvasta Ervin. Az íróasztalon egy fénykép áll, Irma fiúve van levéve rajta Kazáry Érvinnel, csak így merete a kis leány oda helyezni, hiszen azt a másik piezi képet, melyet medaillonjában visel a szíve fölött nem látja senki, nem tudja senki, hogy Ákos fiokjából csacnte el egyszer, midőn fiúve egy hetet Párisban töltött, ki kérdezne meg azt, mit visel nyakán, a kis fekete selyem zsinoron.

Most hosszan, hosszan elmereng az íróasztalon álló arczképen; Oly hiven van találva Ervin. Ugyanazok a mélyen fekvő, mélyzó nagy szemek, az omló sötét haj, a kissé fölvetett széles száj s az a gondolkozó el-elboruló magas homlok.

Irma szívet olyan végtelen bánat fogja el, ugy szeretné megkérdezni miért távozott így, ugy szeretné tudni hova, merre ment, hiszen már azt sem tudja merre kuldje kékének epedő sóhaját, merre üzenjen neki a langyos szellőtől!

Méla elmerengéséből fiúve zavarta meg, ki gyöngéden végigsimítja puha, lazán kötött füreit. — Képzeld csak — szólt mosolygva, — a rossz Ervin hová utazott el oly sietve, hogy még föltnk sem ért rá bucsut venni, azt sem tudatva hova ment, ma hallottam meg, hogy a menyasszonyához utazott!

Irma halothalvány lett, s oh milyen jó volt az a sötétzöld lombozatu fikus telep és azok a nehéz selyem függönyök, hogy árnyá borították arczát s Ákos nem vette észre a gyilkoló kin éles kifejezéseit vonásain, melyet a szegény leánya érzett. Ném tudta, hogy pár szavával egy szép állomnak vetett örökre véget, hogy ez

az, odavetett pár mondat talán egy ifju élet tavaszát tarolta le mindörökre.

Gondtalanul futyórászva hagyta el nővérét, ki egyedül maradt, — egyedül sajgó bánatával. Maga sem tudta mit érzett.

Valami végtelen kínos fájdalom szorítá össze szívet, s önkénytelenül is az íróasztal elé lépett, a kis kerek székre s arczát kezeibe temette.

Most már minden világos volt előtte. Tudta miért nem kereste fel Ervin a zajos mulatságokat, tudta miért töltötte minden estjét fiúve a az ő társaságában. Hiszen ő csak "kis leány" akire az a ragyogó, hódító, boldog és büszke bájos nő, Ervin menyasszonya nem lehetett féltékeny, aki a szép ifjunak nem volt semmi csak egy jó gyerek, egy kis barátó, akivel olyan jól ellehet fecsegni a hosszu teli estéket!

Mégegyszer megnézte Kazáry arczképét rajjongó tekintetével, melyben összes szerelme, csalódása, fájdalma, és a néma vád panaszhangja őszpontosult, még egyszer odahajította lázasan lüktető homlokát a fénykép sima üveglapjához s azután odaomlott az íróasztalra s zokogott hosszan, keservesen, mint csak egy fiatal leány tud zokogni; aki minden ébrándját, minden álmát, minden reményét sirba temette.

Az alkonyuló nap végsugarai odavetődtek a szép halavány gyermek arczára idgesen remegő ajkaira, melyek a lemondás, a végtelen keserv hangján csak két szócskát tudnak még susogni, két rövid sók, melyben azonban az ifju szív összes boldogtalansága, összes bánata benne foglaltatott: *bucusu nélkül.*

Angé Pstov.

